

Jacob E. Feldt: Israels kamp med erindringen

Fortiden er sgu ikke hvad den har været: Et ophold i Tel Aviv Syd, blandt ludere, lommetyve, migrantarbejdere og med Jakob Feldts bog i min taske.

Af: Anna Rebecca Kledal

(Mellemovekskrift)

Først og fremmest vil jeg komme med en tilståelse: Jakob Feldts bog "The Israeli Memory Struggle" pirkede fra første færd ved alle mine fordomme.

Åh nej, tænkte jeg, hvordan skal jeg kunne orke at anmelde en bog om konstruktionen af zionistisk selvforståelse, her nu, mens jeg opholder mig midt i en israelsk hverdag?

Jakob Feldts bog var ved første færd et irritationsmoment; jeg havde skimmet den hurtigt igennem og fuld af fordomme havde jeg fået læst de første sider.

Tel Aviv syd

Bogen forblev i de dage liggende i min taske, mens jeg og min yngste datter havde vores daglige dont i det sydlige Tel Aviv.

Gadebilledet i denne del af byen er præget af afrikanske og asiatiske migrantarbejdere og indenfor det sidste års tid også afrikanske flygtninge, sammen med almindelige hårdtarbejdende israelere, og andet godtfolk som prostituerede, lommetyve og en del ludfattige tiggere, som ligger forarmede rundt om i byens gader.

Vi boede ikke så langt fra det gamle yeminitiske kvarter, tæt ved Middelhavet; det var her vi havde taget ophold i en taglejlighed på Allenby Street.

Men så hændte det en fredag, mens Tel Aviv begyndte at lukke ned til shabbat, og byen begyndte at salsa-jazz jamme insisterende til lokale gademusikanter, som fik forbipasserende til at danse, klappe eller bare nyde fredagen, at jeg fik en åbenbaring.

Yes, midt i mylderet, kunne jeg se at Jakob Feldt havde en pointe, og en interessant en af slagsen:

Globalisering og nye identiteter

Feldts fokus er udfordringen fra globaliseringen mod konstruktioner af national identitet. Vi kender det også fra tonen herhjemme, men paradokset i Israel er den anderledes politiske styring overfor ikke-jødiske migrantarbejdere, som på mange måder er langt mere åben end den danske.

Hvor Danmark har nogle vældige kvababelser overfor en accept af det flerkulturelle og det globale, samtidig med en langsom, men klar afmontering af velfærdsstaten, har Israel favnet

globaliseringen ved at tilpasse sig en ekstrem form for kapitalisme. Hvor Danmarks udfordringer kan ses i sammenhæng med velfærdsstaten, skattekroner, og hvor 'acceptable' borgere defineres ud fra hvem der bidrager til statskassen, for at blive forsørget fra vugge til grav, er udfordringen for Israel, hvorledes ideen om den jødiske stat, skal redefinere sig i forhold til denne nye globale kapitalisme.

Som Jakob Feldt skriver, handler denne bog om Israel og den handler ikke om Israel. Det er korrekt, og det er også her bogen både har sin styrke og sin svaghed.

Jakob Feldt befinder sig på et metateoretisk niveau; han gør brug af vestlige teoretikere, og det er grundlæggende befriende, at befinde sig i fugleperspektiv, når diskussionen atter handler om Israel, Mellemøsten og den jødiske stat.

Jeg læste resten af Feldts bog færdig på min sofa på min tagterrasse i selskab med naana-saft, vandpibe og i gode venners lag. Og dette er hvad jeg læste:

The Israeli Memory Struggle tager afsæt i seks essays, som kan læses selvstændigt, men danner i sammenhæng, forskellige billeder på israelsk mindekultur og konstruktioner og rekonstruktioner af historiske fortællinger.

Jakob Feldt tager fat på de såkaldte Nye Israelske historikere, forfatterskaber som de anerkendte Orly Castel-Bloom (Dolly-City) og Etgar Keret. Ligeledes analyseres TV serien Tekumah, som blev lanceret i forbindelse med Israels 50års jubilæum. Det er spændende læsning, og det er kreativt tænkt og skrevet. Min eneste indvending er at hvert kapitel næsten er 10 nye bøger værdigt, og indimellem sidder man med følelsen af at ville dybere ned i stoffet, i hvert enkelt kapitel.

Den metodiske tilgang er et opgør med den Erslevske kildekritik, hvor kilderne udgør sandhedsvidner. Feldts tilgang er den strukturalistiske, hvor rammen er fortolkningen om det fortolkede. Det er skideskægt, det er interessant, det er tankevækkende, men faremomentet i det strukturalistiske projekt er at det kan blive lige så moraliserende med sine egne blinde pletter og ideer om "Det gode projekt", som det det egentlig havde sat sig som mål at dekonstruere, er min påstand.

Boyarin som Feldt må siges at være fascineret af, vil jeg hævde, har sit eget emotionelle og moraliserende projekt. Her kunne det have været godt, hvis Feldt gjorde rede for den positionering han selv taler ud fra og ikke ud fra en anti-positionering i forhold til zionismen.

Grundlæggende argumenterer Feldt godt og solidt for sine valgte teoretikere, men han kunne også

have inddraget nogle – blandt andet - israelske forskere, som forholder sig kritisk til Boyarins pointer om diasporaidentiteten som frigørelsesprojekt.

Den jødiske tøsedreng

I sin artikel “Den jødiske tøsedreng” af nyere dato, opererer Feldt med Boyarins kønspolitiske tilgange i en definition af det zionistiske projekt.

For Boyarin var zionismens mål at skabe “den normale jøde”. Netop i kampen mod anti-semitismens billede af den jødiske mand som en svag, bedragerisk karakter, der ikke passer ind i den europæiske orden på flere niveauer. Første niveau ser jøden som border-crosser, der ikke kan indgå i anerkendte kategorier, andet niveau definerer jøden som nomade, der ikke passer ind i europæisk nationstatsopbygning og dertilhørende konstruktioner om den 'rene nationalitet' og som derfor dæmoniseres og bliver en trussel mod den etablerede orden.

Zionismen søger indenfor denne optik at skabe en ny jødisk fallisk maskulinitet gennem en modernisering af jødedommen, samtidig med den fysiske erobring af land.

På den måde kunne jøder normaliseres, anerkendes, på alle niveauer, som tilhører både mændenes og folkeslagenes fællesskab, indenfor en fallisk maskulineret normalisering. Jvf Boyarin.

Denne teori hænger for så vidt sammen, men min pointe er at den ikke opererer ud fra en dekonstruktion af zionismen som begreb. Zionismen fremhæves grundlæggende som en entydig monolitisk størrelse, og på den måde udfordrer den teoretiske ramme ikke sig selv og på den måde forbliver både Feldts og Boyarins positioner lukkede.

Feldt kunne have inddraget andre – eventuelt israelske forskere som har diskuteret op imod Boyarins positioner – og dem findes der ved gud et ton af.

På trods af mine indvendinger vil afslutningsvis sige til alle Jer derude:

Jakob Feldts tekster og bøger anbefales hermed til folk og fæ, som arbejder med Mellemøsten på ngo niveau, som rådgivere, som undervisere, som er studerende eller blot agerer almene nysgerrige individer. Der er stof til eftertanke og masser af irritation.

Ja, Jakob Feldt er langhåret, han er rødhåret, og han er en sjælden intellektuel i det danske landskab, og det er ikk' så ringe endda.

Litteraturliste:

Jakob Feldt: *The Israeli Memory Struggle – History and Identity in the Age of Globalization*. Syddansk Universitets forlag, 2007

228 sider, 225,- kr.

Thomas Burø og Jakob Feldt: *Den jødiske tøsedreng* i Kvinder, Køn og Forskning. 2008

Jakob Feldt: *History and Peace Education in Israel/Palestine: a critical discussion of the use of history in peace education*, i *Rethinking History*. pp. 189-207, Routledge 2008.